

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1096

B.A./B.Sc. 4th Semester

ECONOMICS

(International Economics and Public Finance)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :—(1) Question No. I is compulsory with each part carrying 2 marks. Answer each part in upto 50-70 words.

(2) Attempt **ONE** question from each of the **four** Units carrying 20 marks each. Answer each question in upto 5-7 pages.

- I. (i) Differentiate between static and dynamic gains from trade.
- (ii) Define production possibility curve.
- (iii) Define free trade.
- (iv) Differentiate between devaluation and depreciation.
- (v) Mention various objectives of WTO.
- (vi) Define fixed exchange rates.

- (vii) Differentiate between direct and indirect taxes.
- (viii) Explain the scope of public finance.
- (ix) Explain maximum social advantage.
- (x) Explain the principle of public expenditure. 20

UNIT—I

- II. Discuss the rationale of a protectionist policy in less developed country. 20
- III. Critically explain Heckscher-Ohlin theory of international trade. 20

UNIT—II

- IV. How devaluation can help in correcting balance of payments deficit of a country ? 20
- V. Explain equilibrium exchange rate. How it is determined under inconvertible paper currency standard ? 20

UNIT—III

- VI. What do you understand by public finance ? Explain its scope and importance. 20
- VII. Explain the principles of public expenditure and its importance. 20

UNIT—IV

VIII. What is meant by incidence of tax ? Distinguish between incidence and impact of tax. What factors determine tax incidence ? 20

IX. What is meant by public debt ? Explain its importance in a developing country like India. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-70 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

(2) ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਪੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

- I. (i) ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲਾਭ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰੋ।
- (ii) ਉਤਪਾਦਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਕਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (iii) ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (iv) ਅਵਮੁਲਣ ਅਤੇ ਮੁਲ ਘਟਾਓ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (v) ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

- (vi) ਸਥਿਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਰਕ ਕਰੋ।
- (viii) ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ix) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (x) ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

20

ਯੂਨਿਟ—I

- II. ਘੱਟ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਰਕ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- III. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹੈਕਸਚਰ-ਉਹਲਿਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਯੂਨਿਟ—II

- IV. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਮੁਲਣ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 20
- V. ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਨਿਮਯ ਦਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਅਪਰਵਰਤਨੀ ਪੇਪਰ ਕਰੰਸੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 20

ਯੂਨਿਟ—III

- VI. ਜਨਤਕ ਵਿੱਚ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
- VII. ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

यूनिट—IV

- VIII. टैक्स ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਟੈਕਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਟੈਕਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 20
- IX. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

(Hindi Version)

- ਨੋਟ :— (1) प्रश्न संख्या I अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। प्रत्येक भाग का उत्तर 50-70 शब्दों में दें।
- (2) चार यूनिटों में प्रत्येक में से एक प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 20 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 5-7 पृष्ठों में दें।
- I. (i) व्यापार से स्थिर और गतिशील लाभ के बीच अंतर करें।
 (ii) उत्पादन संभावना वक्र को परिभाषित करें।
 (iii) मुक्त व्यापार को परिभाषित करें।
 (iv) अवमूल्यन और मूल्यहास के बीच अंतर स्पष्ट करें।
 (v) विश्व व्यापार संगठन के विभिन्न उद्देश्यों का उल्लेख करें।
 (vi) निश्चित विनिमय दरों को परिभाषित करें।
 (vii) प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष करों में अंतर करें।

- (viii) सार्वजनिक वित्त के विषय क्षेत्र की व्याख्या करें।
- (ix) अधिकतम सामाजिक लाभ की व्याख्या कीजिए।
- (x) सार्वजनिक व्यय के सिद्धांत की व्याख्या कीजिए। 20

यूनिट—I

- II. कम विकसित देश में एक संरक्षणवादी नीति के तर्क-आधारों पर चर्चा करें। 20
- III. अंतर्राष्ट्रीय व्यापार के हेक्सचर-ओहलिन सिद्धांत की आलोचनात्मक व्याख्या कीजिए। 20

यूनिट—II

- IV. किसी देश के भुगतान घाटे के संतुलन को सही करने में अवमूल्यन कैसे मदद कर सकता है ? 20
- V. संतुलन विनिमय दर की व्याख्या करें। अपरिवर्तनीय कागज मुद्रा मानक के तहत यह कैसे निर्धारित किया जाता है ? 20

यूनिट—III

- VI. सार्वजनिक वित्त से आप क्या समझते हैं ? इसके विषय क्षेत्र और महत्व की व्याख्या करें। 20
- VII. सार्वजनिक व्यय के सिद्धांतों और इसके महत्व की व्याख्या करें। 20

यूनिट—IV

- VIII. कर की घटना से क्या अभिप्राय है ? कर की घटना और प्रभाव के बीच अंतर स्पष्ट करें। कर की घटना को कौनसे कारक निर्धारित करते हैं ? 20
- IX. सार्वजनिक ऋण से क्या अभिप्राय है ? भारत जैसे विकासशील देश में इसके महत्व की व्याख्या करें। 20